

จดหมายข่าว (Press Release)

SDG Move จัดวงเสวนาอภิปรายทางยานยนต์ไทยไร้มลพิษ พร้อมแลกเปลี่ยนแนวทางดูแลแรงงานและผู้ผลิตชิ้นส่วนอย่างเป็นธรรม

กรุงเทพฯ 6 ตุลาคม 2569 – ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Move) คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดเวทีเสวนา “ทิศทางการกำกับดูแลอุปทานเพื่อเปลี่ยนผ่านไทยสู่สังคมยานยนต์ไร้มลพิษอย่างยั่งยืนและไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” ณ ลุมพินีสถาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงาน Bangkok Climate Action Week 2026 เพื่อแลกเปลี่ยนทางเลือกเชิงนโยบาย ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี มาตรฐานตลาดส่งออก และเป้าหมายด้านสภาพภูมิอากาศ พร้อมพิจารณามาตรการรองรับแรงงานผู้ผลิตชิ้นส่วนรายย่อย (Small and Medium Enterprises: SMEs) และผู้บริโภค

เวทีเสวนาครั้งนี้ประกอบด้วยการนำเสนอประเด็นการเปลี่ยนผ่านสู่ยานยนต์ประสิทธิภาพสูงด้วยมาตรการกำกับดูแลอุปทาน การนำเสนอกรอบนโยบายที่เชื่อมมาตรการกำกับดูแลด้านอุปทานกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และการเสวนาข้ามภาคส่วนระหว่างผู้แทนภาควิชาการ ภาคแรงงาน และภาครัฐ

ตลาดเปลี่ยนและกติกาการค้าเข้มข้น ไทยต้องเตรียมฐานการผลิต

คุณปพนธัย นันทขัณฑกุล ผู้จัดการโครงการ IMPROVE ประจำประเทศไทย ชี้ให้เห็นความเสี่ยงต่ออุตสาหกรรมยานยนต์ไทยจากกติกาตลาดที่ให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพการใช้พลังงานและการปล่อยคาร์บอน โดยเฉพาะมาตรฐานประสิทธิภาพยานยนต์ใหม่ของออสเตรเลีย หรือ New Vehicle Efficiency Standard (NVES) ซึ่งเป็นแรงกดดันสำคัญต่อรถกระบะที่ผลิตเพื่อส่งออกจากไทย

โครงการ IMPROVE เสนอทางเลือกจากการศึกษา ได้แก่ การส่งเสริมรถกระบะคาร์บอนต่ำ มาตรการรถเก่าแลกรถใหม่ที่เชื่อมกับการทำลายซาก และมาตรฐานประสิทธิภาพเชื้อเพลิงเฉลี่ยระดับบริษัท (Corporate Average Fuel Economy: CAFE) เพื่อให้ผู้ผลิตปรับส่วนประกอบของรถที่จำหน่ายไปสู่การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งการดำเนินการต้องควบคู่กับระบบจัดการยานยนต์หมดอายุการใช้งาน การประสานงานระหว่างหน่วยงาน และการประกาศเงื่อนไขกับระยะเวลาล่วงหน้าเพื่อให้ผู้ประกอบการวางแผนลงทุนได้ ทั้งนี้ มาตรการที่นำเสนอเป็นทางเลือกจากการศึกษา ยังมีข้อนโยบายที่ประกาศบังคับใช้

เชื่อมโยงนโยบายอุตสาหกรรมกับเป้าหมายภูมิอากาศและความเป็นธรรม

ผศ.ชล บุนนาค ผู้อำนวยการ SDG Move นำเสนอกรอบมาตรการกำกับดูแลด้านอุปทาน หรือ *Supply-Side Regulations (SSRs)* เพื่อเชื่อมโยงการพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ไทยกับเป้าหมายด้านสภาพภูมิอากาศและหลักการไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง โดยกำหนดพันธกรณีทางกฎหมายต่อผู้ผลิตและผู้นำเข้ารถยนต์ทุกราย เช่น สัดส่วนยานยนต์ที่ปล่อยมลพิษเป็นศูนย์ หรือค่าเฉลี่ยการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ของรถใหม่ที่กำหนดในแต่ละปี พร้อมระบบติดตาม บทลงโทษ และกลไกยืดหยุ่น เช่น การสะสมหรือซื้อขายเครดิต

จากการทบทวนมาตรการไทยจากนิยามของกระทรวงการคลังและกรมสรรพสามิต พบว่าไทยมีเครื่องมือส่งเสริมตลาดและการลงทุนหลายด้าน ทั้ง EV 3.0–3.5 ภาษีสรรพสามิต และสิทธิประโยชน์ แต่ยังไม่มีความมาตรการที่ครบองค์ประกอบ SSRs การพิจารณาเครื่องมือนี้จึงเป็นโอกาสต่อยอดจากการส่งเสริมไปสู่การกำหนดทิศทางระยะยาวที่ผู้ประกอบการคาดการณ์ได้ พร้อมสร้างผลลัพธ์ด้านการลดการปล่อยที่เชื่อมกับเป้าหมายการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด หรือ NDC อย่างไรก็ดีตาม การปรับผลิตภัณฑ์และห่วงโซ่อุปทานอาจส่งผลกระทบต่อแรงงาน ผู้ผลิตชิ้นส่วนลำดับที่ 2–3 ผู้บริโภค และชุมชนในพื้นที่ฐานการผลิต จึงต้องออกแบบมาตรการรองรับควบคู่กัน โดยพิจารณาความเป็นธรรม 5 ด้าน ได้แก่ การกระจายประโยชน์และภาระ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การยอมรับผู้ได้รับผลกระทบสิ่งแวดล้อม และความเสมอภาคทางเพศ

ข้อเสนอเบื้องต้นครอบคลุมการให้แรงงานมีส่วนร่วมในกลไกนโยบาย การผูกเงื่อนไขทางสังคมกับสิทธิประโยชน์ภาครัฐ การสนับสนุนรายได้และทักษะระหว่างเปลี่ยนผ่าน ตลอดจนเงินให้เปล่าหรือการค้ำประกันสำหรับกิจการรายเล็กที่ยังไม่มีกำไร พร้อมเปิดเผยผลลัพธ์และกำหนดหน่วยงานเจ้าภาพให้ชัดเจน

**“การออกแบบ SSRs ไม่อาจแยกจากการออกแบบการเปลี่ยนผ่านที่เป็นธรรม
ความเป็นธรรมคือความทนทานของนโยบาย” — ผศ.ชล กล้าว**

ข้อมูลที่น่าเสนอข้างต้นนี้ยังอยู่ระหว่างรับฟังความคิดเห็น ข้อค้นพบเรื่องช่องว่างของมาตรการจึงหมายถึงยังไม่พบมาตรการที่เกี่ยวข้องจากเอกสารที่ทบทวน ไม่ได้ยืนยันว่าไม่มีการดำเนินงานในเรื่องนั้น โดยเปิดรับข้อมูลเพิ่มเติมและข้อทักท้วงจากหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาปรับปรุงบทสรุปให้ครบถ้วนและถูกต้องยิ่งขึ้น

กำหนดทิศทางยานยนต์ไทยให้ชัด พร้อมดูแลแรงงานและผู้ประกอบการในการเปลี่ยนผ่าน

การเสวนาหัวข้อ “ทิศทางการกำกับดูแลอุปทานเพื่อเปลี่ยนผ่านไทยสู่สังคมยานยนต์ไร้มลพิษอย่างยั่งยืน และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” มีผู้ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยน 3 ท่าน ได้แก่

1. **รศ. ดร.ยศพงษ์ ลออนวล** นายกสมาคมกิตติมศักดิ์และที่ปรึกษาสมาคมยานยนต์ไฟฟ้าไทย
2. **คุณมนัส โกศล** ประธานสภาองค์การลูกจ้างพัฒนาแรงงานแห่งประเทศไทย
3. **คุณจิตาภา จิตสัมพันธเวช** ผู้อำนวยการกลุ่มขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สสภาพัฒน์)

ดำเนินรายการโดย **ผศ.ชล บุนนาค** ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Move) คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รศ. ดร.ยศพงษ์ เสนอให้รัฐกำหนดแผนที่นำทางและเป้าหมายการเปลี่ยนผ่านที่ชัดเจน โดยใช้ข้อมูลฐานการปล่อย CO₂ และตัวชี้วัดที่สะท้อนผลต่อคุณภาพชีวิต ควบคู่กับการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาในประเทศ พร้อมชี้โอกาสของผู้ประกอบการไทยในตลาดจักรยานยนต์และรถตู้รถไฟฟ้า รวมถึงการเตรียมรับระบบอัตโนมัติและ AI ที่จะเปลี่ยนรูปแบบการผลิตและการทำงานในอนาคต

คุณมนัส เน้นว่าการดูแลแรงงานที่ได้รับผลกระทบต้องครอบคลุมการเข้าถึงงานใหม่ การพัฒนาทักษะ และรายได้ระหว่างเปลี่ยนผ่าน นอกเหนือจากการจ่ายค่าชดเชยเมื่อเลิกจ้าง โดยเสนอให้พิจารณากองทุนช่วยเหลือแรงงานและผู้ประกอบการรายย่อย พร้อมให้ผู้แทนแรงงานมีส่วนร่วมในกลไกกำหนดนโยบาย เขายังชี้ว่า การพัฒนาอุตสาหกรรมต้องคำนึงถึงภัยพิบัติที่กระทบโรงงาน แรงงาน และชุมชน จึงควรบูรณาการการทำงานของหน่วยงานรัฐและลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น เพื่อให้ประชาชนและภาคเอกชนเข้าถึงบริการและความช่วยเหลือได้สะดวกขึ้น

คุณจิตาภา เสนอว่าก่อนนำมาตรการ SSRs มาใช้ ต้องประเมินความพร้อม ต้นทุน และระยะเวลาปรับตัวของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะรายย่อย พร้อมออกแบบความช่วยเหลือแรงงานควบคู่กัน แม้แรงจูงใจทางภาษีจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการรายใหญ่ แต่ต้องพิจารณาเครื่องมือสนับสนุนที่รายย่อยเข้าถึงได้ด้วย เธอย้ำว่าการพัฒนายานยนต์ไฟฟ้าควรมุ่งสร้างมูลค่าเพิ่มภายในประเทศและเชื่อมผู้ประกอบการไทยเข้าสู่ห่วงโซ่การผลิตโลก ผ่านการยกระดับทักษะแรงงาน เทคโนโลยี กฎกติกา และมาตรฐานสากล โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 เน้นการสร้างตลาดและส่งเสริมการลงทุนด้าน EV ส่วนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 14 ที่กำลังจัดทำมุ่งยกระดับฐานการผลิตให้มีมูลค่าสูงขึ้น

นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมงานจากภาคอุตสาหกรรมยานยนต์ เสนอแนะให้ประเมินการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตลอดวงจรชีวิตยานยนต์ ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบ การผลิต พลังงานที่ใช้ระหว่างใช้งาน ไปจนถึงการจัดการแบตเตอรี่หมดอายุ พร้อมพิจารณาเทคโนโลยีหลายทางเลือก รวมถึงไฮบริด และผลกระทบต่อการทำงานของฐานอุตสาหกรรมเดิม

ด้าน ผศ.ชล สรूपทั้งท้ายว่าเป้าหมายของการหารือคือการเพิ่มประสิทธิภาพยานยนต์และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยจะนำข้อเสนอเรื่องการประเมินตลอดวงจรชีวิตและส่วนผสมของเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทไทยไปประกอบการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายต่อไป

ต่อยอดข้อมูลสู่การหารือเชิงนโยบาย

ข้อแลกเปลี่ยนในเวทีชี้ถึงประเด็นสำหรับหารือต่อ ทั้งรูปแบบและขอบเขตของมาตรการ ระยะเวลาปรับตัว การประเมินผลกระทบ เครื่องมือช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง และหน่วยงานเจ้าภาพ โดยยังมีข้ออยู่ร่วมกันเกี่ยวกับเครื่องมือหรือเทคโนโลยีใด

SDG Move จะนำข้อมูลและข้อเสนอไปประกอบการหารือเชิงนโยบายในระยะต่อไป เพื่อพัฒนาทางเลือกการเปลี่ยนผ่านไทยสู่สังคมยานยนต์ไร้มลพิษ รักษาความสามารถในการแข่งขัน และสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านที่ไม่ทิ้งแรงงานหรือผู้ประกอบการในห่วงโซ่อุปทานไว้ข้างหลัง

ติดต่อและติดตามข้อมูล

ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Move)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เว็บไซต์ www.sdgmovement.com | Facebook SDG Move